

Suomen Oppisopimusosaaajat ry, hallitus / esitys toimintasuunnitelmaksi vuodelle 2026

Yleistä

Sääntöjensä mukaisesti Suomen Oppisopimusosaaajat ry

- edistää ry:n jäsenten välistä yhteistoimintaa ja parantaa alan yleisiä toimintaedellytyksiä.
- seuraa ammatilliseen koulutukseen liittyvää lainsäädäntöä ja tekee siihen liittyviä aloitteita, esityksiä ja antaa lausuntoja ja kannanottaja.
- järjestää kokouksia, koulutusta, neuvottelupäiviä yhdessä tai erikseen opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ja Opetushallituksen (OPH) asiantuntijoiden kanssa.
- nimeää oppisopimuskentän edustajia työryhmiin ja erilaisiin toimikuntiin OKM:n, OPH:n tai muiden tahojen pyynnöstä.

Oppisopimuskoulutuksen asiantuntemuksen ylläpitäminen ja levittäminen

Yhdistys

- kehittää aktiivisesti oppisopimuskoulutusta työelämässä oppimisen muotona yhteistyössä OKM:n, OPH:n, koulutuksen järjestäjien ja työelämän sidosryhmien kanssa.
- osallistuu aktiivisesti erilaisissa työryhmissä ja foorumeissa ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöä koskevaan toimeenpanokeskusteluun ja vaikuttaa omalta osaltaan aktiivisesti toimeenpanoon liittyvien, OKM:n kehittämisohjelmissa luotujen, mallinnusten ja käytänteiden levittämiseen.
- toimii aktiivisesti yhteistyössä työelämän kanssa edistäen työelämässä oppimista ja sen laadun kehittämistä.
- ylläpitää ja edistää oppisopimuskoulutuksen liittyvää erityisosaamista ja osaamisen jakamista järjestämällä koulutusta ja seminaareja sekä tukemalla yhteistyö- ja asiantuntijaverkostojen rakentumista.
- ylläpitää jaoksia, joiden kautta jäsenistöä osallistutetaan kehittämään toimintaa ja jakamaan asiantuntemusta oppisopimuskoulutuksen kannalta keskeisillä kohdealueilla.
- edistää oppisopimuskoulutuksen käytäntöjen ja toimintatapojen yhdenmukaisuutta.
- edistää oppisopimuskoulutuksen vetovoimaisuutta ja tunnettuutta.
- edistää oppisopimuksen asiakaslähtöistä brändiä, sen levittämistä ja jalkautumista.
- Edistää työnantajien ja yrittäjien tarvitsemien työelämän kokonaispalveluiden saatavuutta.
- Edistää oppisopimuskoulusta sekä aikuisten että nuorten koulutusväylänä

Toiminnot yllä mainituissa asioissa:

- hallituksen säännölliset kokoontumiset
- Jaostoiminta
- Seminaarien ja webinaarien järjestäminen
- yhteistyö opetushallinnon kanssa
- työryhmiin osallistuminen
- ajankohtaisiin asioihin reagoiminen

Sidosryhmätoiminta

Yhdistys

- tekee sidosryhmäyhteistyötä, jonka tavoitteena on edistää oppisopimuskoulutusta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Keskeisiä sidosryhmiä ovat mm. OKM, OPH, Kuntaliitto, Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry, koulutuksenjärjestäjät, yrittäjäjärjestöt, kauppakamarit ja työllisyysalueet.
- toimii yhteistyössä OKM:n ja OPH:n kehittämisohjelmien ja hankkeiden kanssa.

Tiedotus ja viestintä

Yhdistys

- käyttää ja ylläpitää erilaisia somekanavia ja kokeilee uusia mahdollisuuksia tiedottaa jäsenistölle.
- ylläpitää Oppisopimus.fi -sivustoa ja Mentoripankki -sivustoa.
- tiedottaa toiminnastaan internet-sivuston, jäsentiedotteiden ja blogikirjoitusten kautta.

Oppisopimuskoulutuksen näkymät vuodelle 2026

Vuosi 2026 näyttäytyy ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskoulutuksen kannalta muutosten, sopeutumisen ja varovaisen elpymisen vuotena. Talouden pitkä heikko jakso on väistymässä, mutta toimintaympäristöä leimaavat edelleen epävarmuus ja rakenteelliset haasteet. Näillä on suora vaikutus koulutuksen järjestämisen edellytyksiin, työpaikkojen määrään ja työnantajien halukkuuteen solmia oppisopimuksia.

Talouden kehitysnäkymät

Suomen talous on siirtynyt taantumasta kohti hidasta mutta vakaampaa kasvua. Arviot vuoden 2026 BKT-kasvusta sijoittuvat noin prosentin tuntumaan. Kuluttajien ostovoimaa tukevat laskevat korot ja maltillinen inflaatio, mutta varovaisuus jatkuu erityisesti investoinneissa ja kotitalouksien kulutuksessa.

Rakentamisen pitkään jatkunut lasku alkaa taittua, mutta toipuminen on hidasta ja herkkää markkinoiden odottamattomille muutoksille. Palveluvienti vetää taloutta, mutta tavaraviennin kasvua rajoittavat globaalit jännitteet ja toimitusketjujen epävarmuus.

Julkinen talous on edelleen alijäämäinen. Valtion ja kuntien menojen leikkaukset sekä velkasuhteen nousu kaventavat koulutuksen ja muun julkisen palvelutuotannon liikkumavaraa. Ammatillisen koulutuksen sopeutustarve jatkuu vuonna 2026 rahoitustason kiristytessä edelleen.

Globaalit ja kansalliset riskit

Toimintaympäristöön vaikuttavat merkittävästi seuraavat riskit:

- **kauppapolitiikan kiristyminen ja mahdolliset uudet tullit**
- **geopoliittiset jännitteet ja konfliktit**, jotka horjuttavat taloutta laajemmin
- **maailmantalouden blokkiutuminen ja arvoketjujen uudelleenrakentuminen**
- **energiakustannusten ja turvallisuusinvestointien kasvu**, joka lisää kustannuspaineita
- **tuottavuuden heikko kehitys** ja työikäisen väestön supistuminen

Nämä tekijät voivat heikentää työnantajien investointihalukkuutta ja siten myös oppisopimuspaikkojen määrää.

Väestörakenne ja työmarkkinat

Väestörakenteen muutos jatkuu ja syvenee. Työikäinen väestö vähenee, eläköitymisen tahti on nopea ja nuorisoikäluokkien pienentyminen vaikuttaa osaavan työvoiman saatavuuteen.

Samaan aikaan maahanmuutto tukee työvoiman määrää mutta lisää koulutuksen ja ohjauksen tarvetta. Vieraskielisten opiskelijoiden osuus kasvaa, mikä edellyttää kielitietoista opetusta, kulttuurisensitiivistä ohjausta ja työpaikkaohjaajien parempaa valmiutta tukea moninaista opiskelijajoukkoa.

Työmarkkinoilla näkyy lievää piristymistä, mutta kohtaantohaasteet jatkuvat: samaan aikaan on sekä työttömyyttä että työvoimapulaa. Työnantajien rekrytointihalukkuus elpyy hitaasti, mikä vaikuttaa suoraan oppisopimuspaikkojen saatavuuteen. Oppisopimuspaikkojen rajallisuus on edelleen yksi keskeisimmistä haasteista vuonna 2026.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus ja sen muutokset 2026

Vuonna 2026 toteutuva rahoitusuudistus muuttaa merkittävästi koulutuksen järjestäjien toimintaympäristöä. Uudessa mallissa rahoitus jakautuu seuraavasti:

- **50 % opiskelijavuosista**
- **30 % suoritteista**
- **18 % työllistymisestä ja jatko-opintoihin siirtymisestä**
- **2 % opiskelija- ja työelämäpalautteesta**

Aikuiskoulutuksen asemaa heikentää se, että aiemman tutkinnon suorittaneiden ja työllisten opiskelijoiden rahoitus pienenee. Tämä supistaa koulutuksenjärjestäjien mahdollisuuksia toteuttaa laajoja aikuiskoulutuspolkuja ja vaikuttaa erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen järjestämiseen.

Samalla ammatilliseen koulutukseen kohdistuvat leikkaukset pakottavat koulutuksen järjestäjiä tehostamaan toimintaansa. Laajennetun oppisopimuksen käyttöä voidaan joutua rajoittamaan rahoituksen niukentuessa.

TE-uudistus ja alueellinen yhteistyö

Vuosi 2026 on TE-uudistuksen ensimmäinen täysi toimintavuosi. Uusien työllisyysalueiden toimintakyky ja yhteistyö koulutuksen järjestäjien kanssa määrittävät pitkälti sen, miten hyvin työnhakijoita ohjautuu osaamisen kehittämisen ja oppisopimusten pariin.

Oppisopimuskoulutuksen kannalta tärkeää on, että palvelupolut ovat selkeitä ja ohjaus toimii tasalaatuisesti eri alueilla. Yhteistyön taso ja organisoitumisen mallit vaihtelevat edelleen alueittain, mikä vaikuttaa suoraan opiskelijavirtoihin ja koulutusten käynnistymiseen.

Toiminnanohjauskokeilu ja koulutuspoliittiset linjaukset

Ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauskokeilu käynnistyy vuonna 2026 noin 40 koulutuksen järjestäjän voimin. Kokeilu mahdollistaa ennennäkemättömän joustavan tavan suunnitella koulutustarjontaa alueellisiin osaamistarpeisiin. Tämä voi avata uusia mahdollisuuksia myös oppisopimukselle, erityisesti lyhyiden ja työelämälähtöisten osaamiskokonaisuuksien osalta.

Koulutuspoliittisesti painopiste säilyy edelleen työikäisten, erityisesti vain peruskoulutason varassa olevien tavoittamisessa. Oppisopimus on keskeinen keino vahvistaa tämän kohderyhmän osaamista, kiinnittää heitä työelämään ja ehkäistä syrjäytymistä.

Yhteenveto

Vuoden 2026 toimintaympäristö muodostuu talouden varovaisesta myötätuulesta, kiristyvistä julkisesta taloudesta, merkittävistä rahoitus- ja toimintatapauudistuksista sekä työmarkkinoiden monimutkaisista muutoksista.

Oppisopimuskoulutuksen kannalta vuosi 2026 tarjoaa uusia mahdollisuuksia erityisesti lyhyiden ja vaikuttavuuspainotteisten koulutusratkaisujen kautta, mutta samalla se edellyttää koulutuksen järjestäjiltä ennakoivaa sopeutumista, kustannustehokkuutta ja tiivistä yhteistyötä työelämän sekä työllisyysalueiden kanssa.

Vuonna 2026 yhdistyksen työssä keskitytään vaikuttamis- ja viestintätööhön.

Osallistuminen ja vaikuttaminen:

- Yhdistyksen hallitus jatkaa osallistumista valtakunnallisiin kehittämistyöryhmiin ja keskusteluihin sekä on vaikuttamassa siihen, että oppisopimuskoulutuksen erityispiirteet tulevat huomioiduksi ammatillista koulutusta koskevassa päätöksenteossa.
- Vuonna 2026 Opso ry valmistautuu vuoden 2027 eduskuntavaaleihin ja niiden jälkeiseen hallitusohjelmavaikuttamiseen. Yhdistys kokoaa ja linjaa keskeiset tavoitteensa oppisopimuskoulutuksen kehittämiseksi, vahvistaa yhteistyötä koulutuksen ja työelämän toimijoiden kanssa sekä tekee aktiivista vaikuttamistyötä, jotta oppisopimuskoulutuksen asema ja rahoitus huomioidaan uudessa hallitusohjelmassa.

Valtakunnallinen ja alueellinen vuorovaikutus sekä viestintä:

- Valtakunnallista tiedottamista ja alueellista vuorovaikutusta tehostetaan. Yhdistys pyrkii pitämään esillä viestinnässä erityisesti jatkuvan oppimisen merkitystä. Oppisopimuksen mahdollisuuksia on tärkeää tuoda kaikkien tietoisuuteen.
- Viestintäjaos uudistaa ja kehittää oppisopimuskoulutusta koskevaa viestintää. Vuoden 2026 viestintä toteutetaan viestintäsuunnitelman mukaisesti.
- Vuonna 2026 tiivistetään viestintäyhteistyötä Suomen Yrittäjien kanssa
- Yhdistys panostaa vuonna 2026 Oppisopimusviikkoon suunnittelemalla viikolle sisältöä.
- Yhdistys suunnittelee vuodelle 2026 webinaareja sidosryhmien kanssa.
- www.oppisopimus.fi

Jäsenviestintä:

- Jäsenistöä tiedotetaan ajankohtaisista asioista uutiskirjeen, kampanjoiden sekä yhdistyksen verkkosivuston kautta. Yhdistyksen verkkosivu www.oppisopimus.fi pidetään ajantasaisena jäsenistölle. Hallituksen tavoitteena on tuoda Suomen Oppisopimusosaajat ry:tä enemmän esiin oppisopimustoimijana ja yhdistyksenä ja lisätä jäsenistön tietoisuutta toiminnasta.

Mentoripankin ylläpitäminen:

- Suomen Oppisopimusosaajat ry ylläpitää mentoripankkia. Mentoripankki on valtakunnallinen verkkoalusta, josta yrittäjä voi etsiä itselleen koulutetun mentorin oppisopimuskoulutuksensa ajaksi. Pankissa on osaavia mentoreita eri aloilta eri puolilta Suomea. Pankissa on myös muuta hyödyllistä tietoa ja linkkejä yrittäjän oppisopimuskoulutukseen liittyen.

Webinaarit, seminaarit ja valmennukset:

- Yhdistyksen hallitus järjestää perinteisen syysseminaarin syksyllä 2026. Mentorivalmennukset jatkuvat vuonna 2026 ja niiden lisäksi järjestetään webinaareja yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Kansainvälisen työelämässä oppimisen liikkuvuuden mahdollistaminen.

- Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kansainvälisen liikkuvuuden EU-tason tavoitteet vuoteen 2030 mennessä on nostaa ammattiopiskelijoiden osuutta 12 %:iin. Tavoitteen saavuttamiseksi yhdistyksen Kansainvälisyysjaos jatkaa, yhteistyössä Opetushallituksen, työelämän sekä oppilaitosten kanssa, oppisopimusopiskelijoiden kansainvälisenliikkuvuuden edistämistä. Yhtenä konkreettisina tehtävänä on liikkuvuuden markkinointi oppilaitoksissa ja erilaisissa tapahtumissa hyödyntäen jaoksen verkostoa. Kevään ja syksyn aikana yhdistys tulee järjestämään tietoiskuja kansainvälisen työssäoppimisen mahdollisuuksista esimerkkeineen ja vahvistamaan, tukemaan sekä rohkaisemaan oppilaitoksia oppisopimusopiskelijoiden kansainvälistenliikkuvuusjaksojen suunnittelussa.
- Yhdistyksen kansainvälisyysjaos jatkaa myös aktiivista toimintaa eurooppalaisessa oppisopimusyhteenliittymässä (EAfA). Toiminnalla varmistetaan EU-tasoinen tietämys sekä suunnat oppisopimuskoulutuksen näkökulmasta.

Yrittäjän oppisopimuskoulutuksen tietoisuuden lisääminen

Tavoitteena on lisätä tietoisuutta yrittäjän oppisopimuskoulutuksen tarjoamista mahdollisuuksista sekä vahvistaa yrittäjän oppisopimuskoulutuksen asemaa ja laatua valtakunnallisesti. Yhdistyksen yrittäjyysjaoksessa mukana olevat koulutusorganisaatioiden jäsenet sitoutuvat toimintaan aktiivisesti tavoitteiden ja toimenpidelistauksen mukaisesti.

Yrittäjyysjaokset keskeisimmät tavoitteet vuodelle 2026 ovat:

- Tietoisuuden lisääminen yrittäjän oppisopimuskoulutuksesta
- Yhteistyöverkostojen ylläpitäminen ja vahvistaminen
- Mentoripankin ylläpito ja mentoreiden osaamisen vahvistaminen

Yhteistyö

- Suomen Oppisopimusosaajat ry jatkaa tiivistä yhteistyötä Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä opetushallituksen kanssa
- Yhdistys toimii yhteistyössä alueiden koulutuksenjärjestäjien kanssa
- Yhdistys tiivistää yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa, kuten Kuntaliiton, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry:n, yrittäjäjärjestöjen, kauppakamarien sekä työllisyysalueiden kanssa

